

Varför vänta? Konkreta åtgärder för ett klimatsäkert Sverige

Samtalsunderlag för medborgare, politiker, företagsledare och civilsamhälle

Vi behöver en klimatplan som leder till ett klimatsäkert Sverige och Parisavtalets mål. Att ändra ekonomiska spelregler, utveckla ny teknik och bygga infrastruktur tar många år. Klimat- och miljöhoten är akuta och kräver också kraftfulla åtgärder nu. Åtskilligt kan göras direkt – om vi bara kommer överens.

(1) **10% målet:** Forskare är överens: för att nå Parisavtalets mål ska **koldioxidutsläppen minskas i en takt av 7%-16% per år** ([Rockström](#), [Anderson](#), [Laestadius](#), [Mission2020](#)). Detta kräver genomtänkta nya spelregler på många områden, men tills dess att dessa kommit på plats, behövs åtgärder snarast möjligt ([Rockström: Roadmap](#)).

(2) **Vi lider redan nu:** Redan nu lider många i Sverige ekonomiskt av klimatets påverkningar, inte bara kommuner med översvämningssproblem, färskvattenbrist och bostadsbrist för klimatmigranter utan också vattenkraftsproducenter (ojämna flöden), bönder (torka) och skogsägare (bränder, stormar, skadedjur). **Dessa kostnader ökar hela tiden tills växthusgasutsläppen minskar.** [SvD: Vad kostar det egentligen att rädda klimatet?](#) Samma gäller för utsläppen av nanopartiklar, plast, konstgödsel och toxiska ämnen. Både **vår hälsa och naturens hälsa försämras**. Minskade utsläpp ger utslag i minskade kostnader för alla men i synnerhet staten, landsting och kommuner. Varför vänta?

(3) **På kort sikt och utan dyra investeringar** går det att minska växthusgasutsläppen genom att **påverka efterfrågan på konsumtion** av exempelvis flygbränsle, så som redan nu görs med tobak, alkohol, bensin/diesel och andra skadliga substanser. Trängselskatten följer samma princip, men för införandet krävdes en stor infrastrukturutbyggnad. Se t ex [DN: Ge Swedavia i uppdrag att minska svenskars flygresande](#) och [SvD: Så mycket kostar en flygresare till Thailand egentligen](#). När vi ser skadorna öka dag för dag, varför vänta?

(4) **Fasa ut subventioner till fossila bränslen.** Subventionerna är kontraproduktiva och liknar Donald Trumps policy i USA! Se bl a [Naturskyddsföreningen](#), [Klimataktion](#) och [Regeringen](#). Detta kräver inga statliga pengar, tvärtom frigörs pengar. Varför vänta?

(5) **Flytta investeringar från "svarta" (fossilbaserade) till "gröna" industrier och infrastruktur.** Exempelvis, flytta pengar från fossilberoende flygplatser (t ex [Arlanda](#)) och motorvägar till tåg och kollektivtrafik. Se Staffan Laestadius: [Climate Change and Economic Growth](#) och [Klimatet och omställningen](#). Minskad konsumtion (3) och mindre subvention (4) ökar utrymmet för investeringar i "grön" infrastruktur. Med samma tanke kan statens pensionsfonder, universitetsfonder och kommunala fonder **divestera innehav av fossila aktier**. Varför vänta?

(6) **Koldioxidskatten** är ett mycket effektivt styrmedel som i Sverige kan utvidgas till att bli mer heltäckande (flera industrier är hittills undantagna). **EUs handelssystem med utsläppsrätter** har däremot inte fungerat, och värre, ger oförtjänta vinster ([SvD: Extravinster](#)). Men även hos EU finns möjligheten att komma överens om att strama åt och minska antalet utsläppsrätter varje år, om viljan finns. Migrationsproblematiken inom EU borde om inte annat skapa viljan att hejda klimatuppvärmningen ([Fores: Klimatflyktingar](#)). Varför vänta?

(7) **Långsiktig lönsamhet:** Att stoppa klimatuppvärmningen är avsevärt billigare (ca 1% av BNP) än kostnaderna som klimatuppvärmningen åsamkar (5-20% BNP), enligt [Stern Review 2006 \(se särskilt kap. 6\)](#). Idag konstaterar Stern m fl att investeringar i utsläppsminskning är investeringar i en bättre framtid ([Why are we waiting](#), [Coria](#)). Varför vänta?

(8) **Skatteväxling:** Klimatet är bara ett av FN:s utvecklingsmål (SDGs) varför systemperspektiv och helhetssyn är nödvändiga. Anders Wijkman med många forskare menar att fixeringen vid tillväxt måste ge vika för fokus på **balans och västånd mellan människor och**

planetens natursystem ([Guardian](#), [Come On!](#), [Donutekonomi](#), [Ekonomi för Antropocen](#), [bortombnptillvaxt.se](#)). Lika viktig som klimatstabilitet är **det samlade uttaget av naturresurser** (vatten, fisk, skog, metaller osv) och **utsläppen av toxiska onedbrytbara ämnen** (plast, dioxiner m fl). Se [Systemskiss](#). Många åtgärder för ett stabilt klimat erfordrar ökat resursuttag, vilket leder till nya obalanser och föroreningar (exempel: övergång till elbilar bygger upp ett framtidsberg av uttjänta bilbatterier). **Skatteväxling** (se t ex Staffan Laestadius [Klimatet och omställningen](#)) är en av flera policyåtgärder som styr i riktning mot mindre resurser och som diskuterats länge, så varför vänta?

(9) **Arbeta mindre**: Ett av tillväxtens paradoxer är att ju rikare vi blir desto mer vill vi ha. Eftersom mänsklighetens volymtillväxt (både i folkmängd och konsumtion per capita) skapar så många problem för planetens livsuppehållande system, måste vi nu begränsa oss. Se [WWF: Ekologiska fotavtryck](#), [Come On!](#) och [faktabladet Tillväxt](#). Den angenäma lösningen är att arbeta mindre (kortare arbetsvecka m fl varianter), se [Hur vi kan leva hållbart 2030](#) (pdf), Christer Sanne och [We should all be working a four-day week](#). Detta kräver inga pengar och ger, förutom lägre arbetslöshet, vad klimatet, hälsa och planetens gränser nu dikterar: ett lägre fotavtryck!

(10) **Kalifornien**, en ekonomi som är mer fossilberoende än Sverige, är på stadig kurs mot både bättre klimat och bättre hälsa, genom kunnigt och modigt ledarskap av bl a två guvenörer, den ena republikan, den andra demokrat (Schwarzenegger resp Brown). Se t ex [2030-sekretariatet: Kalifornien](#). Bortom all ideologi är det **resultat som räknas** när det gäller ödesfrågan klimathotet. Varför vänta?

(11) [Klimatpolitiska Rådet](#) uttrycker det så här ([Rapport 2018](#), s 7): "Den svåraste utmaningen idag är inte...att nödvändig teknik saknas helt eller att omställningen skulle vara oöverstigligt dyr. **Det verkligt angelägna problemet är hur gemensam handling kan mobiliseras och genomföras** för att minimera växthusgasutsläppen och anpassa samhällena till ett förändrat klimat." Partiernas klimatpolitik inför valet 2018 analyseras på bl a [Klimataktion](#), [Naturskyddsföreningen](#), [WWF/Föräldravrådet](#) och [Supermiljöbloggen](#). [DN: Klimatkrisen kräver bred politisk samling](#).

(12) **Klimatarbete drivs på underifrån** av många företag, kommuner, ideella organisationer m fl. De väntar inte, de startar och driver handlingsprogram för klimatsäkerhet. Se t ex [2030-sekretariatet](#), [Haga initiativet](#), [Klimatkommunerna](#), [Uppsalaprotokollet](#) och [Community-wealth.org](#).

Exemplen är många. Inom alla sektorer, på alla nivåer i samhället finns konkreta, kraftfulla åtgärder som ger resultat. Viktigast är att sätta igång nu mot **10%-målet** ([Klimatriksdagen](#)). Varför vänta?

Flera faktablad för ett klimatsäkert Sverige (se www.alternativ.nu/hushalla).

- [Realpolitik för ett klimatsäkert Sverige](#): Öppet brev till politiker, företagsledare och civilsamhälle.
- [Varför vänta? Konkreta åtgärder för ett klimatsäkert Sverige](#). Samtalsunderlag.
- [Klimataktions valenkät 2018](#). Klimatpolitiken saknar åtgärder för nödvändiga 7% per år minskningar.
- [Omställning i ett nötskal – samtal kring en hållbar utveckling](#). Häfte, 8 sidor.
- [Systemskiss för en hållbar utveckling](#). Vår hälsa är beroende av naturens hälsa och ett stabilt klimat.
- [Tankemodeller för en hållbar utveckling](#). Hur vi tänker spelar roll. Fem modeller jämförs.
- [Hållbarhet och hälsa eller fortsatt tillväxt?](#) Hälsa/friska ekosystem bättre mål än tillväxt.
- [Flygresor eller stabilt klimat?](#) Flygets klimatpåverkan är stor. Här kan vi klimatbanta fort.
- [Air Calculator Comparison](#). Hur beräkna flygresors utsläpp? En tumregel med jämförelser.
- [Bygg ut Arlanda eller rädda klimatet?](#) Expansionen ifrågasätts – oförenlig med stabilt klimat.
- [Befolkningstryck, fred, hållbarhet, välstånd](#). Sjunkande folkmängd ger en bättre värld.
- [Hållbara utvecklingsmål](#). Många mål innebär målkonflikter. Vilka ska prioriteras?
- [Hållbara städer--några reflexioner](#). Gängse idéer om den hållbara staden ifrågasätts.